ՔՍԱՆԵՒՄԻԱՍՆԵՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1347 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ — 8 — ՓԵՏՐՎԱՐ — 1873

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Կոստանդնուպոլիս
» Գաւառաց
Վեցամսեայ ի Պոլսոյ
» Գաւառաց
Իւրաքանչիւր թերթի գին ...
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ. երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Լրագրոյ վերաբերեալ նամակները խմբագրութեան վրայ էր ... լրագրոյ վերաբերեալ ... համար ... գրասենեակը։
Հասցէն ... Պէյօղլու, Չիչէկ բազար, Մասիսի գրասենեակը։
Չառնուած նամակը չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 8 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԻՓՈԹԵՔԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Անկախ ազգաց և պետութեանց ինքնօրինական գործոց մէջ տարօրինակ բացառութիւն մ'է Թուրքիոյ ընծայած սոսկալի հակառակ օրինակը։

Ամեն երկրի մէջ՝ տիրող ազգին կամ պետութեան օրէնքը կիշխէ ամենուն վրայ. որ և լինի մէկը, ինչ ազգէ և լինի, պանդուխտ երկրին նորեկ նոյնպէս է, երկրին իշխանութեան հպատակ է։ Անգղիացին Թուրքիոյ մէջ Թուրք մի տարբերութիւն չունի երկրին օրինաց առջև, Թուրքն ալ Անգլիոյ մէջ։ Դեսպան՝ հիւպատոս՝ ըստ իշխանութեան կամ իրաւասութիւն չունին իրենց ազգակցաց վրայ։ Բայց Թուրքիոյ բացառութիւն մ'է այս մասին։ Յանձնարկու Օսմանեան պետութիւնն՝ իր գոյութեան սկզբնաւորութենէն ի վեր իր հողին մէջ Գաղղիացւոց Ֆրանսուա Ա Թագաւորին հետ դաշնադրութիւն մ'ըրեր, Գաղղիոյ հպատակներն Օսմանեան մէջ իրենց հիւպատոսներուն իրաւասութեան յանձներ է։ Այս չնորհը հետզհետէ ուրիշ Եւրոպական ազգաց ալ տրուելով և դաշնադրութեամբ նուիրագործուելով, համատարած և մնայուն սովորական կանոնք մ'եղած է այսօր։

Դարերը փոխուեցան, ամեն ազգաց՝ մանաւանդ Օսմանեան պետութեան օրէնքներն ու կարգերը ժամանակին քաղաքակրթութեան պահանջմանց համեմատ մեծամեծ փոփոխութիւններ կրեցին, միջնադարեան ասիականութիւնք գրեթէ ամեն տեղէ անհետացան, ամեն բան կերպարանափոխ եղաւ, իսկ այդ հիւպատոսական իրաւասութեան դրութիւնն անփոփոխ մնալով, անպատեհութիւններն որ բան զօր աւելի զգալի կը լինին ՚ի վնաս մանաւանդ բնիկ ժողովրդոց։

Այս վիճակին դարման տանելու փորձեր եղան ժամանակ ժամանակ Օսմանեան կառավարութեան կողմէ, բայց Եւրոպական տէրութիւնք չկրցին միջնորդին համաձայնիլ և խնդիրն անլոյծ մնաց։ Վերջին ժամանակներս, Եւրոպական կառավարութիւնն՝ Եգիպտոսի մէջ դատաստանական նոր օրէնքներ հաստատելու թէ Հիւպատոսական իրաւասութեան ձայնին համաձայն, ի Պրուս միջոցաւ՝ սահմանադրութիւններ բռնելու Եւրոպական մեծ պետութեանց, և փոխարէն յանձնելու սոսկ պետութեանց Եգիպտոսաւ հանձնաժողովի մը կազմելու, որպէս զի խնդիրը քննուելով՝ անհրաժեշտ համարուած փոփոխութիւններն որոշուին։

Յանձնաժողովը կառավարել իր պաշտօնը, բայց տակաւին խնդիրը գերե ընթեր լուծուած չէ։

Այս խնդիրն՝ Թուրքիոյ յարմար է, Արևելեան հետ ամեն տեղական այլ տեղութիւններ անկեալ Եւրոպական ժողովրդոց համար մեծ կարեւորութիւն ունենալով, ինչ համար աչքառու թէ՛ն ըստ ամենայն է, Թուրքիոյ մէջ, և Եւրոպա այս երկրին քննութեանց և խորհրդածութեանց նիւթ եղած են։

Անոնց մէջէն, փարիզի Մէմօրիալ Տիփլոմաթիք լրագիրը, որ կառավարութեանց մէջ բանակցութեանց նիւթ եղող խնդրոյ վրայ, ամենէն աւելի ծանօթութիւն ունեցող թերթերէն մին է, հետևեալ տեղեկութեան տոկոսն յօդուածը կը հրատարակէ։

« Արևելքի մէջ հիւպատոսական իրաւասութեան պայմանները կանոնաւոր դաշնադրութեանց վերաքննութեան խնդիրը կը յարուցանէ համարձակ կամքերն զբաղեցնել։ Տէրութիւնք այս միջոցին յանձնաժողով մը կը տեղեկացնեն իրաւասական նոր կանոնադրութեանց հիմերը դնելու համար։ Արևելեան պետութեանց մէջ քաղաքական և քննիչ յարաբերութեանց ու չ գտնող մեր ընթերցողաց համար անօգուտ չէ ըսել այս համայնքին կենսական փափաք և նորչափութիւնը խիստ անկատար կերպիւ հասկցած ու ինչ պէս հետզհետէ առաջած այլ և այլ դժնդակ դրութիւնք։

« Այս հինցած է, որ լաւ գաղափար մը կու տանք։ Ամեն մարդ գիտէ որ պատմական տունները բազմաթիւ և անհունի ընդդիմութեանց՝ մասնաւոր պայմանական առօրեայ ձեռքերէ և լցնելով, անդամ քիչ, անոնց իմաստները միայն նախ իրաւական գործն մի կողմէն և օրինաց ծանօթութիւն ու գործադրութիւնը տալու և ընդունիլ տալ։

« Ամեն ընթացքի արտաքին հաղ և փոխանակութիւնք համաձայն են քրիստոնեայ որ այս անհրաժեշտ նորոգութիւնն այն որ չափով կատարուի Եգիպտոսի մէջ, մանաւանդ, Արևելեան Սահմանի մեծ քննութեան անհամեմատութեամբ կը բացձայն որ ոչխարհի ամեն ազգաց վաճառականական հետ ունեցած հաղորդակցութիւնները միանգամայն վերաբերին։ Հարկաւոր է որ ծանր վասնզի կը յարմարիլ կրնայ պէտք ընդգրկել, համաձայն և համ անձամբ հաւատական իրաւասութեան չարունակութիւնը, որոց վերայ անհնար է ընկերութեան իր բարիքներն կատարման եւ մերժէլ գործադրութիւնը հիմնել։ Այն պատճառաւ Պ. Տը Լէսէփս (Սուէզի ջրանցքի ընկերութեան նախագահն) անխոնջ ջանիւ, քննել իրաւասութեանց վերաքննութիւնը ձեռք բերելու համար։

« Գաղղիական ճարտարութիւնն ալ մեծ չափ ունի այս նորոգման խնդրոյն մէջ։ Ցիւսելի գործադրութիւնն չեղած մեծամեծ գործերը, Փրանս եւ Զիլ—Լիւէ ընկերութեան կառուցած չորրորդ բազմաթիւ. Համակայ դործարաններն, Մարսիլիոյ Զոթ և Շանթիէի ընկերութեան գործատեղ Պ. Փօլայի տարածուած շինութիւններն՝ հարիւր միլիոնի չափ գումար մի կը ներկայացնեն։ Մէկ չինուող թէ աւելորդական և գործնական մրցում գործադրութիւններ բռնած են մեր հայրենակիցները Թուրքիոյ և Եգիպտոսի հետ։ Այս մեծամեծ չահերն ամեն երաշխաւորութիւն ընծայող դատական պայման մի կրնեւսը պէտք ունին։

« Անուշերէկեալ նորոգմանց կարելին օգուտ պիտի լինի Արևելեան պետութեանց փափաք բարուոքել անդրադառնել, և այն հարուստ երկիրներուն հետ մեր աւատական յարաբերութեանց զարգացմանը նպաստել։ Որպէս ու նորոգ բաղձալի արդիւնք մ'ալ պտուղ ընծայել նկատելու ունեցող հեռացնելէն է, նոր սրտերնոյն մի, որ խիստ ընդարձակ կերպիւ կը բանի՝ գիտութեանց Եգիպտոսի մէջ, և որոյ ազդեցութեան յարուցն միայն ներքին երկրին և անոր դատական ձևակերպութեան մէջ է։

« Եւրոպա պէտք է գիտնայ, որ կարեւոր նորոգմանց բաւալ արտաքսական երաշխաւորութիւնները պէտք լինի համար ընտ. Իրաւատական գործերը պէտք է իրենց գործադրութեան մէջ չափաւորին խոհեմութիւն, բայց պէտք է մէջ անփոփոխ պահելի։ Այսր համաձայնել, համոզ պէտք է քա հանճար մեր հասարակային իրաւանց և մեր գիտնականաց նոր ատենութեանց բան հոգին։

« Այս կէտը խիստ լաւ է և համոզի, կերպիւ նպատակած է իր հրատարակելոց նշանաւոր երկասիրութեան մէջ Կ. Պօլսոյ մեր նախարար Գաղղիական դեսպան Պ. Տը Լա՛Վալէթ։

« Այն երկրորդութեան փափաքը մեզ հասցուած լինելով, արժան կը համարիմք հոս դնել նորա մէկ հատուածը, որ Եւրոպական յանձնաժողովին աշխատանաց մէջերն եղած կարեւորութիւն մ'ունի յառ մեզ»։

Հետևեալ Ֆ....

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 17 փետր.

Ազգային ժողովը ծախսերու և ձախողներու կէտերուն՝ Օգոստոսի երկաթուղոյն տուրքերուն ուսումնասիրութիւնը յանձնեց տուեալ մասնաժողովի մը։

Փրանսուայ կառուցման նոր պաշտօն մը հաւանորէն տալու կը հանէ։

Լոնտոն 17 փետր.

Թագուհին յանուն այսօր հրատարակուած մէջ յայտնած խորհուրդը կը ցուցնէ Թուրքիոյ եւ Անգլիոյ մէջ յառաջ եկած համաձայնութեան վրայ։

Հռոմ 17 փետր.

Կրօնական միաբանութեանց ընդհանուր աթոռաժողովները վերցան։ Ձեռնարկը չեղեալ համարուած կը մնայ։

Մատրիտ 17 փետր.

Տօն Քարլոս՝ Պէն—Ճան աւելի կը չէնայ, և յայտարարութիւն մը հանելով, ինքնիշխան Սպանիոյ գահին ժառանգ և թեկնածու հրատարակեց։

Հիմա Տօն Քարլոս Մադրիտի վերայ կը քալէ։

Զօրաց հրամանատարութեան Մօրիոնի զօրավարն առնուելով Բարսէլոնայի քաղաքապետին յանձնուեցաւ։

Լիզպոն 16 փետր.

Ցեզարիոնական չարժում մի կը ծառանայ։ Կառավարութիւնը պաշտօնէից զօրքեր 2000 մարդ ՚ի մէկ կողմէ հաւաքելով խառնակիչ երեսփոխանաց ժողովն իրաւ առարկելուն։

Պէրլին 17 փետր.

Պետական խորհուրդը վճռեց որ պետութիւնն երկաթուղիները գնէ։

Մատրիտ 17 փետր.

Բոլոր գործադրական կառավարչին բանակին հրամանատար նոր անուանու։ Տօն Քարլոս՝ Պէն—Ճան Տէ Լիւզ հասաւ։

Հանրապետական խռովութիւնք հանդարտելով՝ ըսուեցաւ հրատարակեցին, Պերեդոյ մարդիկ զինուորներ են։

Լիզպոն 15 փետր.

Ընդդիմադիր երեսփոխանք ժողովն մ'ըրինելով՝ յայտնեցին թէ կառավարութեան վրայ վստահութիւն չունին։

Վիեննա 17 փետր.

Երեսփոխանաց ժողովին Լեհ անդամները յայտնեցին թէ ընտրական նոր օրինագծին վերայ ժողովի քննութեանց և որոշմանց չպիտի մասնակցին։

Կոմսը Պեստի Տրէյին սպարապետ կարգի գնացած Տրիեստ յանուն երեկ ընդունեց։

Պէլկրատ 17 փետր.

Համագումարին մէջ հաշուեց ծախսերուն տարբերութեան անմիջապէս առաջին աւանդատրութեան դիմաց։

Լոնտոն 18 փետր.

1862ի Օսմանեան պարտամուրհակաց աճուրդն այսօր ժողով մ'ընելով, Օսմանեան կառավարութեան փետր. 4 թուով յղած առաջարկութիւններն ընդունելու յարմարութիւն ընծայեցին։

Վիեննա 18 փետր.

Կայսրը Ֆէրտինանտ կոմսին հետ ունեցած է։

Փարիզ 18 փետր.

Պ. Տը Պրոյլի ատենադրութեան կանոնաւոր յանձնաժողովին ընդդէմ նպաստաւոր է։

Մատրիտ 18 փետր.

Քաղաքական նորաւոր խառնակութեանց երկիրը մեծ խաղաղ է։

Քարլոսեան խմբեր յաղթուեցան եւ կան։ Հանրապետական կառավարութիւնն ընդունուեցան կան։

Հռոմ 18 փետր.

Պապը նոր բանախօսութեան մը մէջ եկեղեցւոյ իրաւունքը կը պաշտպանէ հայոց դէմ, և հերձուածները ջախջախել կը յուսայ։

Պէլկրատ 17 փետր.

Դատաստանական պաշտօնեայից վերաքննութեան մի պատրաստուած մի ժողովու

ծէր կուսքին մէկը կառավարչ կոտքը. հրժանեցաւ եւ վերատեսուչն աշխատին ընդունեց մեռաւ :

Նախկին կառավարութիւնը գտան կորուստ մ'ունի : Ցատարողը ևս , որ այս բարձրաստիճան պաշտօնատարին բարեխնամութիւնները տեսնելու առիթ ունեցած են , կը ցաւին նորա մահուանը վերայ :

Այժմ կրկնուեցաւ 30 հոգւոյ հաց մի տրուած էր 'ի պատիւ Պետրոս—Հանգուցեալ կան գնդապետին։

Ալբանիթէ մեծ հարստութիւն կը թողու :

Փարիզ 18 փետր.

Պ. Տը Պրօլի իր ունկնդրերը կարգաց Կրեմիոյ յանձնաժողովին առջեւ . Վեհինկոզնին մեծ հաւանական է , բայց մեծագոյն մասին առաջարկութիւնները կը մերժուին :

Փարիզ 18 փետր.

Պ. Տը Պրօլիի առաջարկը Պ. Թիէրի հաւանեցաւ։ Յանձնաժողովը Պ. Թիէրի գիտութիւնները ընդէ հաւ. ուրուել պիտի առ :

Մադրիտ 18 փետր.

Տօն Քարլօսի Սպանիա մտնելը յառաջ ունեցաւ : Հանրապետութիւնն ամեն տեղ խաղաղութեամբ ընդունեցաւ :

Կառավարութիւնը Քարլիստներու բուժ խռովութ , և 15 օր ժամանակ պարտ տնտես ընդունեց :

Վիէննա 19 փետր.

Շահմէլի երկաթ. ճամբայ	77,50
» Նոր	36,73
Ալուտա—Օզմանեան Պանքա	122
Քրէտի Ալուտա—Թիւրք	146,
Լօնտօ—Պանք	343—
Ոսկի	108 25

Լրագիրը պնդէ մեհանցն ընդունեց նոր օրէնքը անվճարելի ընդունելիք կը խնդրեն :

Մադրիտ 19 փետր.

Պ. Քաստելարի մէկ շրջաբերական հանրապետութեան ազգային կառավարչ :

Քաղաքն կը հանդարտ մէ, որեւէ Աէրքիացի ապստամբներ եղեր են գիտցած :

Լօնտոն 19 փետր.

Թուրք. Քոնս.	53 7/16
փոխ. 1869	63 3/4
» 1871	74 1/8
» 1872	93 1/2
Անգլ. Քոնս.	92 1/2
Եգիպտ.	93
Մօրէր	28

Կոստանդնուպոլիս 18 փետր.

Թեամբակ Ա. Ն. 10 1/8

Ծախուած 10000 հակ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական Հրամանաւ՝

Յիկմէի կուսակալ Նշանեան Համիտ փաշան Լէնի Պազարի կուսակալութեան անուանեցաւ փոխանակ Յէհիա փաշային՝ որ Յիկմէի կուսակալ անուանեցաւ :

Տրապիզոնի կուսակալ Ալիւիւ Բաշաեան փաշան Պէրաթի կուսակալ անուանեցաւ :

Տոնայի նախահանգութեան ընկերութեան պաշտօնէութիւններն՝ անցեալ շաբաթուան փոթորկին առաջ մազապուրծ ըլլալու եղեռնական Օսմանեան բոլոր նաւահանգստանները հետագրով լուր գրկուած և փոթորկին մասնաւոր խնդրոյ պեղած յետ ըլլալու համար , որով շատ նաւեր ծովուն վերայ վտանգէ ազատ մնացած են , շնորհակալութեան ուղերձ մի գրկուած Մեծ—Եպարքոսին։ Նորին բարձրութիւնն ալ յառաջ նոյնպէս մեծ գնահատութեամբ կայսերական գրասենեակ ուղղեց Թ. Փաշայի յաջողակ իր շնորհակալութեան պարտները , և յորդորեց որ այս օգտակար ջանքը շարունակէ :

Դամիրէն գրուած մէկէն նամակներ փիլօլներու զառածածեան վերայ քանի մի նոր անկեալութիւններ կը յայտնեն :

Մինչեւ հիմա ծակէն հանուած դիակներուն թիւն 80է հասած է , բայց խեղդուածներուն թիւն 135 հոգի կը հաշուեն :

Արհեստանոցին մէջ 200էն աւելի մարդիկ կան եղեր , 130ը չար յայտ մնացեալները ասկէ ելլ և հրեց :

Կորսուած հոգւոց թիւն երկու է , մին Ա. Էփէնտի Լէֆէնտի , հետաքրքրութեամբ իշխանին և հանճարեղ պաշտօնեայ մը , 35 տարեկան :

Լէֆքէթ Հերքել յանդիման հետաւ խաղ օփուր գէտը ըլ դատաւ , որ անցեալ շաբթու պատահեր է Թէրքիտին կողմը :

Քանի մ'օր առաջ Հալիս մի Զօրան Ճէյմէն գայսէն՝ ուր աշխատող դիտումին զօրքերը ծիրանաբոյ հոյակապ քուռին Էին , արձակել զինուոր մը (սոլէօ) կը գտնէ , որ չէր պրտած և գեղեցիկ պահուած էր : կարծեմ բէթ մէկը ունի

պաշտօնած կայ , գտածոյ լոր կը սաղմի Վէնդամիտը մասնաւոր մի , որուն ոչինչ կը փնտռեր : Ծովափնեան ալ հոխւէն ոչ Նաւոց արդէն լինելով , ինքեւ հինէ : մեջ հետ որ գիտէր ըլլալով բանան և մէջի ամէն ինչը դուրս հանեն։ Հովիւը հոն կը կենայ , և գիտեր մասնաւոր իր երեք աշխատակներուն և հովուին հետ ոտքի ըրաւ բանալու սխալուած ժամանակին , յանկարծ ամեն կը պայթի , հովիւն ու մասնաւորին երկու աշխատակներն հոն կը մեռնին , մասնաւորն և երրորդ աշխատող ալ ծանրապէս կը վիրաւորին :

Ներսէսի եկեղեցեն Գամ Գարսեի Թաղը Տուզէնէ փողոցը Հօրթան մի մէջ հարմաչք կառուցել , յանկարծ անոր վերայ յարկը փլաւ Ռաւնկրապարտ մէկու մի Ջրատ ընդու և տանը մէջ գտնուողները մեռաւ Սայ մի փոխանցակազմ հետ կառարկելեն հարամուրց հանդիպ :

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼ ԹՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ

7 փետր.	զարեգոյթի երկրոն	39 33
8 փետր.	Հինոյ հաւթի անուանուած բազմանըստ	59 33
	Հիւ օր	60 3

Կ. Պոլիս 7 փետր.

Ռումէլիէ մէկ երկաթ ճամբայ	Պետ. թղթ.	43.14
Քեւ.	» » Ոսկ.	48.35
Բեյ. Օզմ.—Թիւրք		41
Երկաթուղ. Տ.	Տես.	182 50
»	Նոր	85 02 1/2
փոխ. 1863	» »	310 1/2
» 1865	» »	170 1/2
» 1869	» »	336,30
Թրամուէյ	Ոսկ. փր.	25,63

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Պատրիարքն այսօր իր փոխանորդ Գեր. Տ. Միքեան հօր և Պոլսոյ գերտեսչի Արքանամէքէնտի որ գերեալ թեամբ շնորհաւորութեան գնաց նորընտիր Մեծ—Եպարքոսին 'ի Թէկիւթեա. ունեցաւ մասնաւոր տեսակցութիւն ազգային կոյինց պէտքերուն համար :

Քանի յառաջ ին իր անցեալ շաբաթ յարմարեալ տարի (77) թուոյն մէջ Ս. Պատրիարքին գէմ խոյ մ'անելու խօսքէր հրատարակած ըլլալով , Ս. Դրան Հրամանաւ երկու ամիս գոց-

ընդու :

Այսու ամէն այն յառաջաբան պատճեռ, սուրբ ձանր և անդարմն աղքատ :

« Այս խոսքերը մերը , այն փոանէնմոլ , Մոլին Նորբում և մէկէց ալ Պոլսոյ տարին ասան անդամ «զանոց եղող անհնանգ պատ փրկանքը , այն կորած և Մեզ Աթոռոյ Հայաստանեայ կենացը պեր Հռոմայեցւոց կողմանկան գլխը դարձել առաջադեմ ուխտաւոր նահանգը , այն Տաճկաստանէն և Թուրքաստանէն ազգը յո ասարգել տրաստաք , Հարցերը փրկների հասարակ ազնուութեամբ և ամենայն ժանգը մեծացն իր կամքին և յինքնապաշտպան բազմօղ ղօտանէն Հանգստեան նեղութեան առանց կարեկցութեան պատճառ մեզէն նախ Պոլսոյ ազգայինները ամբողջականները հանտոն պատմութեան և աւելին յաղթահարել որոշեալ կառավարութեան միջոցով Հայաստանեայց և առաջին Աթոռ Աթոռները ու կոտոր Ազգ կողմէն , կոխեց ու զինուորական Աթոռն և իմաստով ուխտաւոր նահանգ այսինքն աշխատութիւն կայ կախուածներուն և ընդհանրապէս , հաւաքելովն բազմապատկերու առաջ կողմէն յատուկ մը կարքին անուղղակի տեսողութիւնները , ինչ կոտորածէն և այլ անանկ ուղղութիւն կը կործանէ կորսնցուցած :»

Այդպէս ընդունած և իրենց դատը կողմնապահ Պատրիարքին դէմ Հրատարակութեան արձանագրած այս ծանր ձեռնածութիւններ՝ Նոյն խեղ ազգէն նախատուածքը և անարգանքը են , դառն ըլլալով որ և է ուրիշ չեն եղեր :

Վերջերս տեղեկութիւն առինք թէ գէմ բողոքի առաջարկութեանց չկայ կացմունք նամակներ եկած են մեզ , բայց պէտք եղած թերթին առջեւ իր դատավճիռ գտած լինելոն համար հաւանականութիւնը հրատարակեց :

. . . Խմբագիր

Արքեպիսկոպոսներու Փոխանորդ Մայր վարժարանին աշակերտութիւնը մերին Ցրտաշունչ ժամանակ չէր , բայց աշակերտներն անոնք ամենայն սիրով եւ անոնք դասարանց դասին առջեւ խաւս խաւս կեցած մէկ-

ՓԵԼԵԹՈՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՈՂՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԵԾՆ ՆԱՊՈԼԵՈՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԱԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ԿՐՕՆԻ ՎՐԱՅ

Ը.

Կոնֆիւկիոսի , Զրադաշտի , Նումայի , Արիստոտէլի և ուրիշ խումբ կրնամ, բայց ասոնց և Քրիստոսի մէջ ամ տարբերութիւնը կայ , որ Քրիստոսի ամէն բաններն աստուածային են , իսկ ընդհանրապէս ասոնց բրոնններուն մէջ բան մ'ալ չկայ որ մարդկային չըլլայ : Այս մահկանացու մարդոց գործերուն տեսլեան երբեք իրենց կեանքը , իրենց պաշտօնն իրենց կենդանութեան առանց գրին կամ օրենսդրութիւն , ամեն բանով մը և զարգացման դէպ երանելութեամբ : Քրիստոս ամէն բան կը մահուանէն կ'ազատէ , մարդուս գիրուն է ամփոփ : Այդ ընդհանուր մէկ սուրբ քննութիւն մ'է , գեղեցիկ կայմն փառաւորութիւնը , անհամեմատ կրօնին Տէրունական Քրիստոսի ամենայն բանի մի թանձր զգայարանաց անտես՝ երբ մահուան գաստարանութեան , մեռած ա-

ռնէր հրէից քահանաներուն առաջ էր , և իրեններ զինքը երկու նշան և հակառակ էին : Եւ ինչպէս պատիւ կերպ բան մը կրնաս ըլլալ անոր՝ որ իրեն պատահէ ինքը առաջնոյն գառակն էր :

Կրօնք « զիս պիտի բռնեն , խաչ պիտի հանեն , բայց աշխարհ պիտի երեւէ պիտի ելլէ . իմ յարութիւնս տեսած ատենն իմ առաքելն աշակերտաց զիս պիտի ուրանայ , յամենայն թող պիտի տան որ առաջնոյն ըննէ , բայց երբեք աստուածութիւն արդարութեան ակնը պիտի դոյ , իմ յաղթանակութեան աշխարհական մեծաց թագաւորութիւն ըլլալով , մարդոց Աստուծոյ հետ կայն պիտի նորոգուի , և իմ մահս իմ աշակերտաց կեանք պիտի ըլլայ . այս աստիճան ասանց ինչ ան երբ գոյութեան պիտի ըլլան՝ քան հետ եղած ատենները , փառք մը յարութիւն սուրբ պիտի մնան զիս . Երկինք պիտի հանգստանամ , և երկինքէն զանոնք կոչեալ հոգին պիտի որդեմ . յետոյ հոգին Աստուծոյ անոնց պիտի հանգչի . մերձեցօղ անոնց պիտի հաստատէ , ամենայն պիտի ջարդեն և բոլոր ամբողջապէս նոյնը պիտի համատարեն . նա այդ մեծաշուք խօսքամբ՝ զոր ասոնց Քրի-

զօր մէկի անուանուած է անմահութեան խորհին , դժուարին խաղաղութեան մը այս դարավարութիւնը բառ առ բառ կատարեցաւ , և կատարուելուն կերպը գայն խոստմէն աւելի զարմանալի է :

Ծանիլս որոշում ոչ օր մ'է , և ոչ պատերազմ մը : Մարդու կեանքն է ամբողջ : Ցէ , կենք մը , և երեք հարիւր տարուան երկարատեւ պատերազմ մ'է , զոր առաքելներն ազատեցին և անոնց յաջորդներուն և խորը , յաջորդաց զինուորեալ սերունդ չափաւորեցին :

Այս կռուոյն մէջ թագաւորներ և բոլոր աշխարհային զօրութիւնները մէկ կողմ կը կենային , բայց միւս կողմը չէր զօրաւոր բանակ մ'է ամերկ , այլ յառաջապատ ալեքսանդրիան մի , երկիրն ամեն կողմն ցիր ցան և անծանօթ բանի մը մարդիկ են , ուրիշ վերանշան ու կեցուցիչ մը չունէին բայց եթէ խաչի խորհուրդը : Քրիստոս քաղաքական հասարակաց հանած մը , ինչ ստորադրանք նշանակ , մարդ ըմբռնելու Աստուծոյ չարչարանաց և մահուան գործերն է , որով աշխատանքները զինուորեն . իրենց ներքին հանգստութիւնն խորը ձեռնը քշելով կը ստանային

կը ճանաչի կրօնէն Քրիստոս ըստ ռուսաց մարդ ալ փրկութեան համար մեռաւ :

Մարդկութեան Աստուծոյ յաղթանակութիւն գործելէն քով , այն գործելոց չարին , այս որոց խորհրդոց ինչ կարեւոր , ինչ փոթորիկներ կը հանեն . ինչ սահմանի արհամարհութիւններ երկու կողմէն , ինչ ատելի որդեգրութիւններ , բայց հոն մէկ կողմէն բարկութիւն և ատելութեան ուժգնութեան բոլոր կատաղութիւններ , միւս կողմէն քաղցրութիւն , բարեգործ սրտագութիւն և ամենայն յանձնառութիւն կրել Հայր-ը տալու մարդը զգալութեան աննախանձութեամբ գէմ կը կանգնի . Քրիստոսի քաղաքականութեան գէմ , առաքինութեան մարտիրոսութիւններն . պէտք Քրիստոնէից արիւնը հեղելով պէտք կը վազէ . զինքերը մահուանը մէջ որ կը հանգստանան և կը մեռնին . երբ մարտիրոսներ ամէն ուրեք տանջանաց կը մատնէին . հոգին միայն է որ ընդդէմ կը բացուի . ամենայն ակնդերեալներ յաղթութեան բայց Քրիստոսականութեան որ ամէն անգ յաղթութեամբ կը փառաւոր :

. . . Եւ ասոր . և Աղեքսանդրի իրենց աշխարհակալութեամբ և բազմաւոր ․․․

[illegible]

Ընդ. Մ. Բիլէզ Ռոսինի Նըրգաղական բնակիր Եղանակներ գաշնակահարաց, եւ ազգային երգեր ու պարեր անոր ունեցան Նոյն գի-շերը յատուկ ազգային . . . [illegible] . . . Ռէգաղային մէջ կը կարծէր։

Սոսկից էջերը ազգային զարգացման նուիրուած գործոց քաջլերական երկրագծ-անցին մը շնորհելնիս կը ծարէ։

1873 փետր. 6 * * *

ԵՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ ԾՈՐԹՈՒՂՈՅ Ի ԹԱՏՐՈՆ ԲԱՐԵԿԱՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Շաբաթիկա երկուշաբթի գիշեր (12 փետրվար) ժամ 8½ ... Ազգային Լսարան Ծորթուղոյ ... [illegible] ... թեան վրայ։

Ատենաժողովը կը յայտնէ որ ... [illegible] ... ներկայութեամբ կը քաջալերէ այս ազգօգուտ հիմնարկութիւնը։

6 փետր. 73 Ատենադպիր

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՍՈՒՍԱՆՆԱՅ Ս. ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՍԱՆԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

1872 ... 22ին ... [illegible]

[illegible]

Անուանք Պատ. Տիկնանց [illegible]

[illegible]

1873 յունվ. 31

ԼՍԱՐԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Խօսիլու ... [illegible]

Փետր. 10 շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 2 1/2

Մուտք 2 ղրշ.

[illegible]

1872 փետր. 7 Ատենադպիր

Ազնիւ Մասիս.

[illegible] ... 250ի ... [illegible]

Ուստի կը խնդրեմ որ ... փետր. 14 ... [illegible]

Ազգ Սիրող

փետր. 1 1873

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

[illegible] ... 3/15 ... 1872 ... [illegible]

[illegible]

Կ. Պոլիս 10 փետր. 1873

ԻՄԱՑ

[illegible] ... 88 ... 99 ... [illegible]

... 25 ... 88

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

[illegible] ... 50.000 ... [illegible]

6 փետր. 1873

[illegible]

[illegible] ... 15ին 3.500 ... [illegible]

7 փետրվար 1873

[illegible] ... 80000 ... 100-060 ... [illegible]

[illegible]

(Շարունակելի)

...երաշխաւորեն սոյն փաստաթղթի 13 ին 'ի Յոյն Շուկայ։

Տոմսը կը գտնուի նոյն խանութը.
5 փետր. 1873
ի Պոլսոյ Մայրաքաղաք

NORTHERN

ՆՈՐԹԸՐՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՆՏՐԱՅԻ ԵՒ ԱԲԵՐՏԻՆԻ

2.000.000 Լիրա Անգլիական դրամագլխով

Այս ընկերութեան գործակալին իրաւունք տրուած է հրդեհի դէմ շէնքեր, կարասիներ եւ վաճառքներ ապահովելու։ Ինչպէս նաեւ կեանք վերայ ապահովութիւններ պայմանագրելու։

Ապահովեալ կարասիներն ու վնասները անմիջապէս կը վճարուին ատարագրեալին։

Գործակալ

ԱՏԻՒԱՆ Մ. ՔԷՕՆ

Գալաթիա Պարսղենյ Հերեկոյա խան

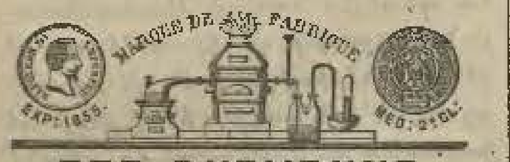

FER QUEVENNE
APPROUVÉ PAR L'ACADÉMIE DE MÉDECINE.
AUTORISÉ PAR CIRCULAIRE SPÉCIALE DU MINISTRE.

ՖԷՐ ՔԷՎԷՆ

Բժշկական ճեմարանէն հաւանութիւն առած, եւ պաշտօնէն յատուկ շրջաբերականաւ հրամայուած։

Քէվէնի երկաթը (շէյին թօզու) որուն նաւ ազդութենէ կամ տկարութենէ յառաջ եկած ամեն հիւանդութիւնները կը բուժէ, ասոնց գործածութիւնը անցնելու, եւ երկաթուր ենգող ամենէն ազդուն ու խառնելին եւ արժանն է։

«Փորձը հաստատեց ինձ թէ երկաթ որ բազադրութեան մէկը Քէվէնի երկաթին չափ դիւրամարսելի է, երբոր չափով գործածուի»։

Պատասխ. փարիզի բժշկական ճեմարանին Պօշարտա։

Քէվէնի երկաթը կը ծախուի 100 (10. CENTIG.) չափով շիշ 3 1/2 ֆր.

200 հատուկէտով շիշը 5 ֆր.
100 » շիշը 3 ֆր.

Ընդհանուր մթերանոց փարիզ Ռիւ Տէ Ֆօզ—Սէ. փողոց 14։ Նաեւ ծէնովայի ջուր եւ ամեն դեղարաններ։

Քէվէնի կնիքն եւ վերակնիքը գործարանին գրութիւնը պէտք է պահանջել։

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

ՌՕԲ ՊՕՒԱՎՕ ԼԱՖԷՔԹԷՕՐ

Հաւանութիւն առած Նապոլէոնի, Պէլճիոյ, Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ եւ Ֆրանսիոյ Ծերակուտի վճռական հրամանով։

Արեան մաքրող դեղերուն մէջ այս շիշը միջոց արեան մէջը բանած է, թէ իր ազդեցութիւնները որ 25 տարիէ 'ի վեր փորձով հաստատուած է, եւ թէ իր միայն բուսական բաղադրութիւնը. Հիմնական կը բուժէ, առանց սնդիկի, մորթի հիւանդութիւնները, արեան խոցը եւ ծնողաբերութենէ ու չափահասութենէ առաջ եկած հիւանդութիւնները, նմանապէս եւ մանաւանդ թէ նոր եւ թէ հին սուրսիւսի հիւանդութիւնները՝ որք քարանչեալ սնդիկով եւ խառնիք որ չանթարոխ չեն բուժեր։

Կը ծախուի փարիզ Ռիշէր փողոց 12։ Եւ կ. Պոլիս Տէյոր Ասատուրի Օտեանեան մէջ Կիպրի Զօքրաֆոյ եւ Քեստրեանի եւ Ալէքսանդր դեղարաններու։

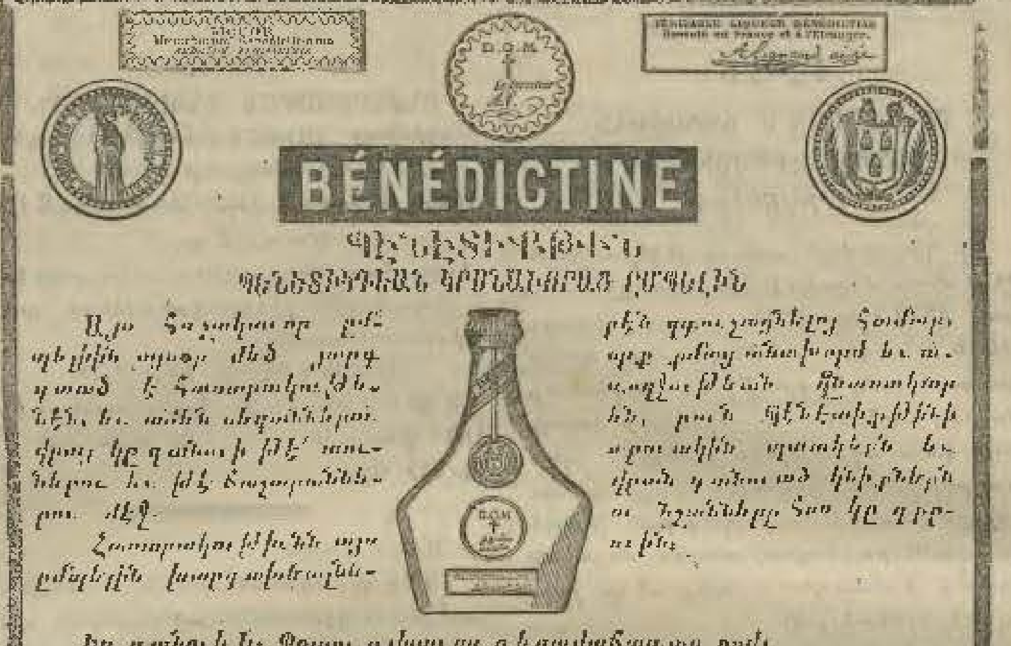

ՊԷՆԷՏԻԳԹԻՆ

ՊԵՆԵՏԻԿԵԱՆ ԿՐՕՆԱՒՈՐԱՑ ԸՄՊԵԼԻՆ

Այս հեղանուտ ըմպելին որոյ մեծ յարգ տուած է հասարակութիւնն, եւ ամեն սեղաններու վրայ կը գտնուի թէ՛ տուներու եւ թէ ճաշարաններու մէջ.

Հասարակութեան այս ըմպելին խորդ ստեղծերու բէն դրուագութեան համար որք ընկալած եւ առողջութեան ճշմարտապէն, բան թէ վէնէտիքեան մարսելին պատկերին եւ վրան գտնուած կիրքներն ու նշանները հոս կը դրուին։

Կը գտնուի կ. Պոլսոյ գլխաւոր դեղավաճառաց քով.

ԸՄԸՐԻՔԸՆ ՓՕԱԹԸՆԻ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԿԱԶԱՒՈՐ ԸՄՊԵԼԻՔ ՇԻՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ինչպէս են Լիմոնատա, Օաբէյդ, Սօտա—ուաթէր, Փրիզաւոր գինիներ.

ՀԸՐՄԱՆ ԼԱՇԱՊԷԼ

Միջնակ եւ շարժաններով փորձառական մրցանակներէն հասուած.

փարիզ, Ֆօպուր Բուասոնիէր թիւ 144

Այս գործիները իրենց զօրութեան տարբերակին համեմատ օրը 25էն մինչեւ 1000 պապակ (շիշէ) ամեն տեսակ կազաւոր ըմպելի կրնան շինել, եւ միայն առանցք են որ առողջապահական եւ բժշկական ամեն կանոնաց եւ արուեստական գրութեան գոհացուցիչ կերպիւ կը պատասխանեն։

LLOYD SUISSE

ԼՈՅՏ ՍՈՒԻՍ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ

(ՇՎԻՑԵՐԱՅ)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՆԹԷՐԹՈՒՐՅԻ

Այս ընկերութեան կ. Պոլսոյ գործակալութիւնները (ահէնթօ) տրուած են անձին Յովսեփի։ Ուրիշ եւ Պէտէր վերայ վաճառք ապահովելու։

Ապաւինել ծանրաբեռն առնչութեան համար պէտք է դիմել ստորագրելոց։

ՀԷՐՄԱՆ ՀԷՍԹԱՅԻ	ՕԳԻՒՍՏԱՆՏՐ
Ընդհանուր Գործակալ	ՊԻԷՐԱՑԻ
Գալաթիա	Գործակալ
Քարաճիթիա փողոց	ի Պօհչէ գափու
թիւ 2	կ. Պոլիս.

փարիզ
Ռիւ Տիւ Հավր
թիւ
1

DRAGÉES-ESSENCE de SIBORO
INJECTION de SIBORO

Գոնորհեայ Մաթիսօի բոլոր ախտերու պատճառած հիւանդութիւնները

Գոնորհեայի կեղակի բոլոր ախտերու պատճառած հիւանդութիւնները

Գլխաւոր դեղարաններու կը գտնուի

Eau et poudre Dentifrices

PERFECTIONNÉES DU DOCTEUR

J. V. BONN

ԱՆԹԻ ՖԵՐՄԵՆԹԻՎ ՋՈՒՐ ԵՒ ՓՈՇԻ

ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԱԼ

ՏՈՔԹՕՐ Ժ. Վ. ՊՕՆ ԲԺՇԿԻՆ

Այս ջուրն եւ փոշին ալրիշ ամեն ջուրերէ եւ փոշիներէ գերազանց է, իր անոյշ հոտովն եւ զօրաւոր յատկութեամբը են անոնց ամենէն ալ հարիւրին 40 վար գին կը ծախուի։

Ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց եւ անուշահոտութեանց վաճառականց քով կը գտնուի։

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՉԻԹԸՆԻ ԽԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԼՈՆՏՐԱՅԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
7 ՓԵՏՐՎԱՐ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՆ ՀԵՍ 100 ՂՈՒՐՈՒՇՆ

Ճանապա 3 ամիս զարար	110 30—111
փարիզ	23, 23.5

ԼՈՆՏՐԱՅԻ ԴՐԱՄՈՑ
7 ՓԵՏՐՎԱՐ

Անգլ. լիրա	ղուրուշ	110.40
Նափոլէոն ոսկի	»	87.10
Իմբէրիալ ոսկի	»	89.
Քրբուֆց	»	51.20
Հինգ ֆրանք	»	—
Մէճիտիէ	»	102.20
Պէշլիք	»	115.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 7 ՓԵՏՐՎԱՐ

ԱՐՄՏԻՔ

Ցորեն կարծր	Պէսարապիա	40	—42
»	» Ազով	38	—42
»	» Պոլիքա	30	—32
»	» Թուրքիոյ	30	—32
«	Թէքիրտաղ	—	—
»	կակուղ Ազով	42	—47
»	» Պէսարապիա	32	—35
Կիբրոս Քուեան		38	—40
Ցորեն կակուղ Թուրքիոյ		—	—

ԼԸ ՏԻՒՐՆ ՍԻՖԼԸՐ

Մորթի խոնաւութեան եւ զուարթութեան եւ գեղեցկութեան համար ամենաշնորհ հարկաւոր եւ ընտիր օճառ.

L.T. PIVER
PARIS
A la Reine des Fleurs

Լ. Թ. Փիվէրէն հնարուած հօդարկերութով.

Ընդհանուր մթերանոց փարիզ Պուլվար տը Սթրասպուրկ թիւ 10։

ԱՆԹԻՍԷՓԹԻՔ ՋՈՒՐ ԵՒ ՓՈՇԻ
ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾԵԱԼ
ՏՈՔԹՕՐ Ժ. Վ. ՊՕՆ ԲԺՇԿԻՆ

Այս ջուրն ու փոշին ալրիշ այս տեսակ ջուրերէն ու փոշիներէն հարիւրին 40 աժան գնով կը ծախուին. բայց անուշահոտութեան եւ օգտակարութեան կողմէ զանոնք ալ կը գերազանցեն։

Ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց փարմակոպոլաց եւ հոտավաճառաց քով կը գտնուի։

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Բուն դրամագլուխ	Անգղ.	Լիրա	2000000
Մինչեւ 1871ի վերջը հրդեհին համար պահեստի դրամ	»	»	528 803
Տարեկան ամբողջ	»	»	250 000
Հրդեհի ճիւղին տարեկան հասոյթը	»	»	708 000

Այս ընկերութիւնն 1809էն կազմուած, եւ իր դրամագլխէն զատ՝ չափէն աւելցուցած մեծագումարովը աշխարհիս ամենէն մեծ ընկերութեանց կարգն անցած է։

Ապահովագրելու վաճառատունք, ինչպէս նաեւ կ. Պոլսոյ եւ Գալաթիոյ մաքսատունց մէջ դրուած մասնաւորաց վաճառքները ապահովելէ զատ, նաեւ տուներ, խանութներ, վաճառատուներ, գործարաններ եւ կարասիներ կ'ապահովէ թէ՛ կ. Պոլսոյ եւ թէ՛ շրջակայ գիւղերէն մէջ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն առնելու կամ ապահովութիւն բանել ուզողներ պէտք է դիմեն Գալաթիա Վէրոյի Պէյ խանը, թիւ 9 առ Փ. ՄԻՍԼԷՐԸ Բ.ԱԹՕՆ որ ընկերութեան վարժ գործակատարն է։